

Sammendrag:

Vegpakke Drammen

Mellomundersøkelse av bomiljøet i 2003

Systematisk undersøkelse av virkninger over tid

I Drammen er et nytt hovedvegnett, Vegpakke Drammen, under utbygging. Vegpakke Drammen gir grunnlag for å avlaste områder med store bymiljøproblemer og frigjør viktige sentrale byområder for ny utbygging.

Statens Vegvesen ønsker å dokumentere effektene og virkningene av de ulike etappene av utbyggingen. I forkant av utbyggingen gjennomførte derfor TØI på oppdrag fra Statens vegvesen en miljøundersøkelse, som kartla folks opplevelse av lokale miljøforhold i 1998/1999. Støy- og luftforurensningsnivåene som deltagerne i undersøkelsen ble utsatt for ble samtidig registrert. I juni 2003 ble en mellomundersøkelse gjennomført. Formålet med denne var å beskrive situasjonen etter at Bragernes- og Strømsåstunnelen ble åpnet. Denne rapporten gjengir resultater fra mellomundersøkelsen og beskriver undersøkelsesopplegget.

E134 Drammen-Mjøndalen (med Strømsåstunnelen) ble åpnet i oktober 2001. Dermed ble trafikken på stamvegen E134 overført fra Drammen sentrum på Bragernes og inn i Strømsåsen, utenom bebygde områder. Bragernestunnelen ble åpnet i august 2002. Tunnelen utgjør en del av den planlagte sentrumsringen i Drammen, og gir en ytterligere avlastning av sentrumsgatene, spesielt på Bragernes. Andre tiltak, som opprustning av Konnerudgata og den nylig anlagte elveparken langs Nedre Strandgate/ Strandveien kan bidra positivt til folks opplevelse av dette sentrumsområdet.

Støy og støyopplevelse

Fra 1998 til 2003 ble støynivået i studieområdene i gjennomsnitt redusert fra 64 til 61 dBA. Andelen meget sterkt belastede boliger (over 65 dBA) ble redusert fra 52 til 36 prosent. I de fleste studieområdene har andelen som er utsatt for høye støynivåer blitt redusert. Selv om enkelte har fått mer støy, har de fleste fått det bedre. Utfordringene

framover ligger i at Drammen på tross av forbedringene, fortsatt har delområder med mye trafikk og høyt støynivå. Sammenligner vi Drammen med Oslo Øst, ser vi at studieområdene i Drammen har flere beboere som utsettes for svært mye støy (over 65 dBA) enn det man har funnet i Oslo Øst.

Trafikkendringene i Drammen har ført til at støyplagene fra vegtrafikken er redusert. Dette gjelder både når man oppholder seg utenfor og i boligen. Vegomleggingen i Drammen har imidlertid ikke ført til den samme dramatiske nedgangen i støyplage som TØI registrerte i Oslo Øst etter åpningen av Vålerengtunnelen og stengingen av Strømsveien mellom 1987 og 1994. Årsaken til at plagereduksjonen ikke er like klar i Drammen som den var i Oslo vil være et viktig tema for videre analyser.

Luftforurensning og folks opplevelse

Gjennomsnittlig eksponering over en 2-måneders periode for de minste partiklene (PM_{10}) har økt fra 1998/1999 til 2003, mens gjennomsnittlig eksponering for nitrogendioksid (NO_2) har blitt redusert for beboerne i delområdene. Økningen i PM_{10} -konsentrasjonen kan mest sannsynlig tilskrives den generelle trafikkøkningen, selv om vi ikke kan se bort fra meteorologiske forhold. NO_2 dannes som et resultat av atmosfærekjemiske prosesser der ozon inngår. Reduksjonen i NO_2 kan mest sannsynlig forklares med at det var betydelig lavere ozonnivå i området i 2003 enn det var i 1998. Dette er noe som ikke har sammenheng med lokale trafikkforhold, men med regionale forhold.

Det er altså lite som tyder på at Vegpakke Drammen har hatt stor betydning for de generelle forurensningsnivåene i byen så langt. Vi ser imidlertid at Vegpakka kan ha ført til en lokal reduksjon i PM_{10} på et begrenset geografisk område på Bragernes.

Det har ikke vært noen stor nedgang i plagen av støy og skitt fra vegtrafikken. Det eneste unntaket her er området Bragernes, hvor det er færre som blir plaget i boligen av støy og skitt fra trafikken.

Konklusjonen på våre analyser må derfor være at Vegpakke Drammen ikke har ført til en generell forbedring av forurensningssituasjonen, men at den kan ha ført til en reduksjon i PM₁₀ lokalt på Bragernes.

Visuelle forhold

I undersøkelsen ble respondentene først spurt om å vurdere hvor pen eller stygg de synes deres egen gate var. Deretter ble de spurt om oppgi å noe de synes er pent, og noe de synes er stygt i Drammen. Andelen som bedømmer sin egen gate som "pen" har økt fra 29 til 33 prosent i perioden. Denne økningen skyldes mest sannsynlig forskjønnelsen av Konnerudgata. Kun i dette området har det vært en signifikant bedring av folks vurdering av estetikken i de andre områdene er vurderingen uforandret.

På spørsmål om å nevne noe som er pent i Drammen, nevner klart flest (62 prosent) Bragernes torg med kirken. Dette er også det bygget/området som har hatt størst økning fra 1998/1999 i andelen som trekker frem som noe pent.

E-18 og Motorvegbrua er de byelementene som flest nevner som eksempel på noe stygt i Drammen. Like mange nå som før synes forskjellige vegmiljøer

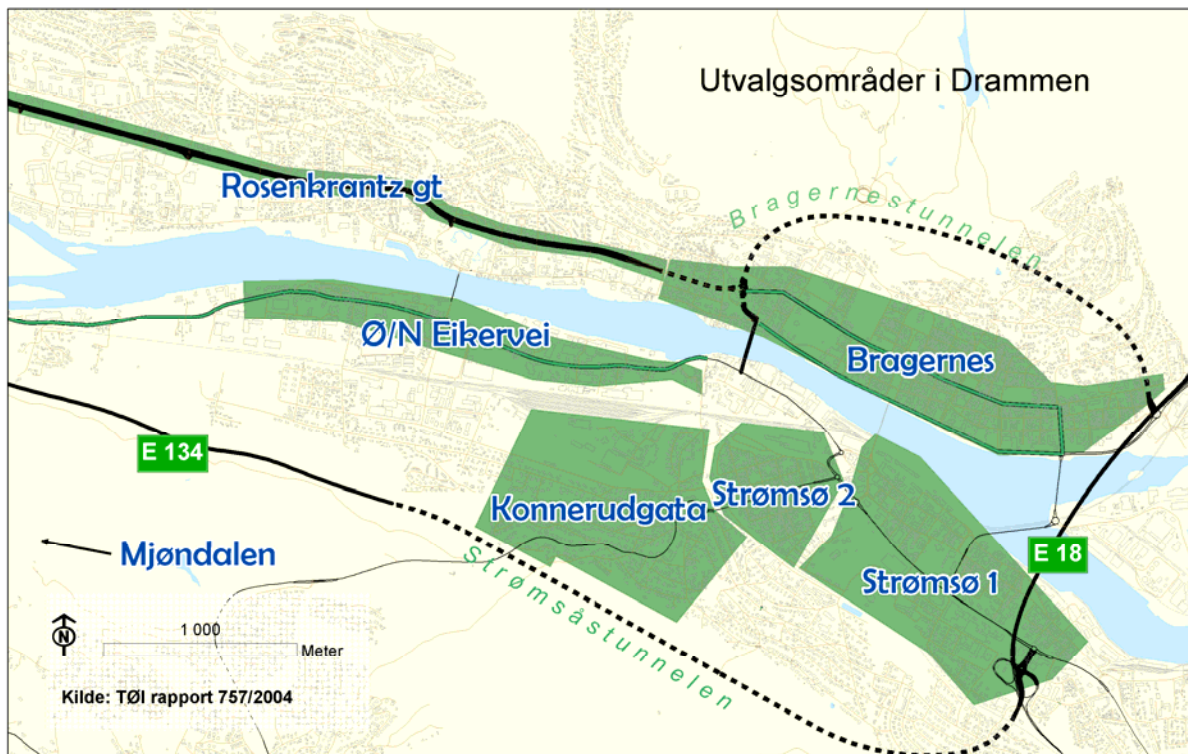
er stygge. Lite tyder på at Vegvesenets innsats for å forskjønne gater og veger har ført til at folk i byen er mer positive til de estetiske aspektene ved veganleggene enn de var før.

Opplevelse av trygghet og fremkommelighet i trafikken

Foreldrenes opplevelse av utrygghet for barna som følge av hovedvegomleggingen er uendret. Tre fjerdedeler av foreldrene mener at trafikken der de bor gjør at det ikke er trygt å slippe en femåring ut alene.

Flere av de spurte mener at fremkommeligheten i 2003 er god eller meget god med bil (61 prosent) enn i 1998/1999 (54 prosent). Folk er imidlertid enda mer fornøyd med fremkommeligheten med sykkel.

Andelen som svarer at denne er god/meget god har også økt betydelig, fra 64 prosent i 1998/1999 til 72 prosent i 2003. Flere føler seg utrygge når de sykler i sentrum enn i eget boområde. Selv i sentrum føler imidlertid de fleste (63 prosent) seg trygge. De fleste opplever også standarden på sykkelvegnettet som god eller meget god (78 prosent). Alt i alt opplever folk det som både trygt og komfortabelt å sykle i Drammen.

Figur S1: Oversikt over delområder som er inkludert i studien i Drammen. Delområde Mjøndalen er utenfor kartet. Avlastede veier markert med grønt.